

Katarzyna Kulecka
Sprawozdanie z działalności
Koła Doktryn Politycznych i Prawnych
w latach 2005–2007

Wydanie drugiego numeru Zeszytów Naukowych, wspólnie z Kołem Naukowym Ogólnej Teorii Ekonomii im. Ludwiga von Misesa, jest stosownym momentem, aby dokonać podsumowania działalności Koła Naukowego Doktryn Politycznych i Prawnych w przeciągu ostatnich 2 lat akademickich.

Koło Naukowe działające od 1979 r. przy Katedrze Doktryn Politycznych i Prawnych na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego doskonale sprawdza się zarówno jako forum wymiany poglądów i przedstawianych teorii politycznych i prawnych, jak i organizator konferencji, odczytów i dyskusji naukowych. Jest organizacją skupiającą studentów, doktorantów, a także absolwentów Uczelni. Godną podkreślenia jest zasada organizowania przez Koło przedsięwzięć otwartych dla wszystkich osób zainteresowanych, także spoza środowisk studenckich. Jest to niewątpliwie pozytywny aspekt działalności Koła, który mamy nadzieję nadal rozwijać w przyszłości.

Od czasu wydania pierwszego numeru Zeszytów Naukowych członkowie Koła uczestniczyli w organizacji licznych spotkań będących okazją do przedstawienia klasycznych i współczesnych doktryn politycznych oraz dyskusji, także z udziałem zaproszonych gości. Warto przypomnieć kilka wydarzeń, które miały miejsce na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego.

Na wykładzie zatytułowanym *Czy islam jest religią terrorystów?* wygłoszonym 24 listopada 2005 r. dr Mirosław Sadowski poruszył wciąż aktualne problemy związane z jednej strony postrzeganiem przez niektórych Europejczyków islamu jako religii terrorystów, z drugiej zaś z posługiwaniem się tą religią przez radykalnych imamów jako narzędziem walki z cywilizacją Zachodu. Zdemaskował niektóre powszechnie krążące w kulturze europejskiej mity na temat islamu i kultury muzułmańskiej, m.in. podając właściwe znaczenie terminu „dżihad” i jego prawdziwą etymologię. Często bowiem jest on błędnie utożsamiany z walką zbrojną, gdy tymczasem oznacza wszelkie starania podejmowane w imię szerzenia i umacniania islamu. Powyższe wyjaśnienia służyły przede wszystkim

wykazaniu, jak trudne dla Europejczyków jest zrozumienie kultury muzułmańskiej.

26 stycznia 2006 r., dr Tomasz Scheffler wygłosił wykład *Stan wojenny – bezprawie czy..? Prawne aspekty wprowadzenia stanu wojennego*, po którym odbył się panel dyskusyjny z udziałem pracowników i studentów Wydziału Prawa, Administracji i Ekonomii UW. Prawne ujęcie zagadnień, powszechnie poruszanych w debacie publicznej głównie od strony historycznej, okazało się szczególnie interesujące dla studentów prawa. Wykład obalał kruche podstawy prawne, na których ówczesny obóz rządzący próbował opierać faktycznie bezprawne działania zbrojne, jednocześnie stanowiąc znakomitą przestrożę dla przyszłych praktyków, aby nie ulegać naciskom władzy i sankcjonować działania, które ostatecznie zostaną zdemaskowane jako bezprawne.

Kolejnym przedsięwzięciem, w którym wzięli udział głównie studenci i członkowie Koła Naukowego, była zorganizowana i moderowana przez dra Mirosława Sadowskiego dyskusja *Model kształcenia akademickiego*, która odbyła się 23 lutego 2006 r. Podstawą dyskusji stały się fragmenty książki Allana Blooma pt. „Umysł zamknięty”. Autor rozważa w niej stan amerykańskiego szkolnictwa i stawia negatywną diagnozę, rozpoznając jego głęboki kryzys, jednak wiele jego uwag można odnieść do innych systemów szkolnictwa w kręgu zachodniej kultury. Prądy intelektualne, które występują powszechnie Stanach Zjednoczonych, a których podstawą jest relatywizm kulturowy i sceptycyzm, głoszący względność wszelkiej prawdy, są i z pewnością w coraz większym stopniu będą obecne wśród przedstawicieli polskiej nauki. Autor intrygująco zestawia również model kształcenia i cechy charakteryzujące studenta z czasów jego młodości i studenta współczesnego, choć wysnute wnioski z pewnością nie należą do optymistycznych.

Już w wiosennej atmosferze, 30 marca 2006 r., Koło Naukowe zorganizowało Konferencję Naukową pt. *Polska solidarna czy liberalna?* Magdalena Karcz, studentka III roku prawa, wygłosiła referat na temat polskich korzeni solidaryzmu, ukazując rozwój doktryny do XX wieku. *Współczesny polski solidaryzm* był zaś przedmiotem wystąpienia, autorka sprawozdania dokonała m.in. zestawienia niektórych postulatów Międzyzakładowego Komitetu Strajkowego z 1980 r. z odpowiedziami na pytania i wynikami ankiety przeprowadzonej przez Pentor wśród wyborców uczestniczących w II turze wyborów prezydenckich

głosujących na Lecha Kaczyńskiego, w domniemaniu opowiadających się za ideą Polski solidarnej. Ich wzajemne podobieństwo, mimo dzielących lat, świadczy głównie o niewielkiej znajomości praw ekonomii rynkowej, co choć było zrozumiałe w ustroju socjalistycznym, musi budzić niepokój ponad 15 lat po transformacji systemowej. Pozostałe wystąpienia dotyczyły doktryn liberalnych i ich recepcji w Polsce. Radosław Wojtyszyn, student V roku prawa, przedstawił referat *Klasyyczny liberalizm francuski* oparty na najbardziej znanych esejach Frédérique Bastiata: *Co widać i czego nie widać* i *Prawo*. Autor przedstawił poglądy francuskiego myśliciela, dochodząc do konkluzji, iż „zasadniczą funkcją prawodawcy winno być zagwarantowanie bezpieczeństwa, a nie kontrola nad osobami i ich mieniem”, sprawiedliwość zaś opiera się przede wszystkim na równości praw. Kolejny referat, wygłoszony również przez studenta V roku prawa, Jacka Srokosza, zatytułowany: *Zmierzch liberalizmu w Polsce?*, dotyczył kondycji liberalizmu we współczesnej Polsce. Autor zwracał uwagę, na powszechne w dyskursie publicznym błędne utożsamianie liberała z libertarianinem i posługiwanie się, w celu zbiccia kapitału politycznego, stereotypem kapitalisty–wyzyskiwacza przez partie z lewej strony sceny politycznej. Odpowiadając niejako na pytanie postawione w tytule wystąpienia, autor stwierdził, że na polskiej scenie politycznej jest i w najbliższej przyszłości będzie miejsce dla przynajmniej jednej partii o programie liberalnym. Po referatach odbyła się burzliwa dyskusja z udziałem pracowników naukowych i studentów, której moderatorem był mgr Mateusz Machaj.

Dodam, że w semestrze letnim 2005/2006 Koło zorganizowało jeszcze spotkanie poświęcone prawom i wolnościom obywatelskim w kontekście zapewnienia bezpieczeństwa wraz z działającym na Wydziale Prawa, Administracji i Ekonomii UW r Kołem Praw Człowieka *Pro Homine* oraz dyskusję *Wolność mediów w Polsce*. Oba tematy dotyczyły zagadnień należących do prawa ustrojowego, cieszyły się zainteresowaniem przybyłych na nie uczestników. Problemy na nich poruszone należą do nadal aktualnych, stąd planujemy niebawem do nich powrócić.

Pierwszym większym przedsięwzięciem w semestrze zimowym 2006/2007 był wygłoszony 23 października 2006 roku przez prof. Jerzego Przystawę wykład dotyczący ordynacji większościowej. Prelegent, znany entuzjasta i propagator wprowadzenia w Polsce wyborów do Sejmu przeprowadzanych w jednomandatowych okręgach wyborczych, przekonywał, iż źródłem wielu problemów pojawiających się w polskiej

polityce jest wpisana w Konstytucję zasada proporcjonalności wyborów do Sejmu. Zniesienie tej zasady i wprowadzenie ordynacji większościowej zapoczątkowałoby jego zdaniem w polskiej polityce szereg pozytywnych zmian, takich jak: przejrzystość i prostota systemu wyborczego, mniejsze koszty przeprowadzenia wyborów, większa stabilność sceny politycznej, a także realne związanie posła obietnicami wyborczymi.

Zaletą wykładu było zobrazowanie jego treści przejrzystą prezentacją ukazującą m.in. rozkład mandatów w Sejmie III RP poszczególnych kadencji oraz, niekiedy znaczne, różnice w liczbie głosów pozwalających posłom poszczególnych partii na uzyskanie mandatu.

W kolejnym miesiącu odbyło się kilka spotkań Koła, którym warto poświęcić nieco uwagi. Mianowicie, 13 listopada 2006 r. student Uniwersytetu Wrocławskiego oraz Akademii Ekonomicznej, Karol Fjałkowski wygłosił referat na temat socjobiologii i ewentualnego jej wpływu na współczesne doktryny polityczne. Zapoczątkowało to żarliwą dyskusję. Spierano się m.in. o stopień determinacji ludzkich zachowań uwarunkowaniami biologicznymi, jak również o zastosowanie biologii ewolucyjnej przy wyjaśnianiu przyczyn zjawisk społecznych czy działań politycznych. Odwoływano się m.in. do publikacji S. Pinkera *Tabula rasa. Spory o naturę ludzką* oraz E.O. Wilsona *Socjobiologia*.

Następne spotkanie Koła, zorganizowane 21 listopada 2006 r., dotyczyło teorii falsyfikacji Karla Poppera. Mgr Mateusz Machaj, student studiów doktoranckich ekonomii Uniwersytetu Wrocławskiego, wygłosił krytyczny referat na ten temat. Teoria będąca przedmiotem wystąpienia, w swoim czasie popularna w środowisku naukowym, proponuje bowiem pozornie prostą metodę weryfikacji prawdziwości każdej teorii naukowej, która powinna być weryfikowalna doświadczalnie, aby mogła zostać uznana za naukową. Do wad stosowania metody falsyfikacji należy m.in. zbyt duże akcentowanie roli eksperymentu w stosunku do znaczenia teorii. Karl Popper uważał, iż już pojedynczy fakt falsyfikacji pozwala odrzucić teorię. Prelegent przedstawił problemy, które stwarza takie podejście metodologiczne. Sama zaś tematyka spotkania interesowała członków Koła także z racji wpływu, jaki wywarła na współczesną metodologię badań naukowych.

Dyskusji wokół analizy kondycji współczesnych społeczeństw Zachodu przedstawionej przez Patricka J. Buchanana w *Śmierci Zachodu* było poświęcone spotkanie Koła zorganizowane 27 listopada 2006 r. Bezkompromisowe poglądy autora książki były przedmiotem ożywionej

wymiany myśli uczestników spotkania. Ogólna teza o głębokim kryzysie cywilizacji zachodniej i jej nieuchronnym kresie była różnie przyjmowana. Niektórzy uczestnicy całkowicie odrzucali wizję autora jako przerysowaną i odwołującą się do atawistycznych instynktów ludzkich, jak strach przed *obcymi*, inni przyznawali rację Buchananowi w kwestii nieuchronnych zmian, przewidując jednak zachowanie pewnych istotnych zasad moralnych jako podstawy nowej cywilizacji, natomiast część uczestników uznała scenariusz przedstawiony przez autora za najbardziej prawdopodobny.

Szerokim echem odbił się współorganizowany przez Koło 4 grudnia 2006 r. panel dyskusyjny moderowany przez dr Mirosława Sadowskiego, dotyczący książki Slavoj Žižka *Rewolucja u bram*. Uczestnikami panelu byli prof. Adam Chmielewski, Sławomir Sierakowski, Michał Syska i Jacek Żakowski. Z racji ciekawego przebiegu spotkania i zaproszonych gości, zostało ono opisane w odrębnym sprawozdaniu, również zamieszczonym w Zeszytcie.

Ostatnim organizowanym przez Koło w semestrze zimowym 2006/2007 przedsięwzięciem był wykład dra Andrzeja Radzio *Mityczne konteksty współczesnej polityki*, wygłoszony 13 grudnia 2006 r. Autor przedstawił definicję i funkcje mitu, pierwotnie dostarczającego systemu wartości i przeszedł do funkcjonowania mitów w świadomości społecznej jako tyleż stałych, co nieuświadomionych jej elementów. Podkreślił też pozorność zwycięską walkę, jaką we własnym mniemaniu człowiek współczesny stoczył z mitami w czasach ukształtowanych głównie przez procesy: racjonalizacji, indywidualizacji, dyferencjacji i uniformizacji. Odwołując się zaś do współczesnej sytuacji politycznej w Polsce dr Radzio szerzej omówił mit początku, np. nowego tworu państwowego, mit wybawiciela oraz mit elity. Wykładowca ukazał, jak powszechne, wbrew ogólnie przyjętemu, powszechne jest funkcjonowanie mitu w przestrzeni publicznej.

Na semestr letni 2006/2007 członkowie Koła zaplanowali kilka interesujących wydarzeń, które, jak mamy nadzieję, spotkają się z jeszcze większym zainteresowaniem niż organizowane do tej pory.

Pragnę podziękować wszystkim osobom zaangażowanym w działalność Koła, zwłaszcza zaproszonym gościom i uczestnikom spotkań, w tym członkom Koła, bez których opisane wydarzenia nie miałyby miejsca. Szczególne podziękowania składam, w imieniu wszystkich członków Koła, naszemu opiekunowi naukowemu doktorowi Mirosławowi Sadowskiemu, który stale angażuje się w jego działalność,

czego najlepszym wyrazem jest jego wydatna pomoc przy wydaniu Zeszytów. Równie serdeczne podziękowania pragniemy skierować pod adresem kierownika Katedry Doktryn Politycznych i Prawnych, Pana prof. dr. hab. Marka Maciejewskiego, którego życzliwe zainteresowanie i serdeczna pomoc niejednokrotnie wspierały wydarzenia naukowe organizowane przez Koło.